

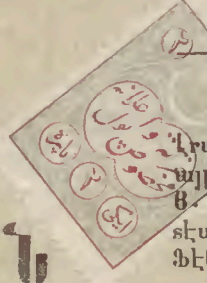
ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին 4. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէկիս վեցամսեայ 3
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դրու է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի :

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Կազմողը վերաբերեալ համակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. Մէլիքեան, Պապար Ալի ծառայողի քիւ 20 Տ. Ճիլիկեկեան Է-Ֆէհիի սպարաւոր :

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

20 փարս

Խմբագիր Բ. ՊՈԶԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 28 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԻ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նախնիս զբարեւոյն Ուսմանս և Սեւ Զուլ

(Շար. և վերջ)

Ռուսիոյ նաւային զօրութեանց ահարկու մասը կը կազմեն աշուշտ իւր ունեցած առաջին կարգի վեց ծովաւազակներ շողեւաններն : Ասանք 400 մղոն տեղ երթալու կարող շողեւաններ են, և քանի մ'որ շարունակ կրնան մնալ ի ծով, առանց որ և է օգնութեան վրայ վստահելու : Իւրաքանչիւրն Հուայթհէտի չորս ծովաւազակ կը կրէ, առանց խօսելու Նորտէնֆէլթ թնդանօթաց վերայ, և եթէ հարկ լինի՝ կրնան աւանամեծ արագութեամբ սրանալ : Այս շողեւանները դանապան գործարաններէ դնուած են, երկուքը՝ Մարսիլիոյ և Թուրինի ֆորժ և Շանթիէ գործարանէն, երկուքը՝ Պ. Թորնիլթիէն, մին՝ Պ. Եարրոյէն և մին՝ փարիզեան գործարանէ մը :

Ասանք Ռուսիոյ մէջ նմանօրինակ շողեւանուց շինութեան իւրեւորինակ ծառայելու նպատակաւ դնուած են, և մանրազնին փորձերու ենթարկուած են և դեռ կենթարկուին որոշելու համար թէ Սեւ ծովու ծառայութեան ամենէն յարմար տեսակն ո՞րն է : Այս նշկատմամբ իմ ստացած տեղեկութեանց նայելով, Պաթում ծովաւազակներն, որ Եարրոյ գործարանէն ելած է, միւսներէն նուազ դոճացում տուած է : Իւր արագութիւնը կորուսած է, զի այժմ 45 մղոն տեղ միայն կրնայ երթալ ամենէն նպատակաւ պայմաններու մէջ եւ միայն շատ քիչ ժամանակի մը համար : Թորնիլթիէնի շողեւաններն յոյժ զբնահատուած են իրենց արագութեանցով : Դոճացումն համար, բայց լաւագոյն յատկութիւնները ցոյց տուող շողեւանն է վերջինն, որ գրեւորած է Թուրինի ֆորժ և Շանթիէ գործարանէն : Կէրչի, ինչպէս նաև Նիքոլայէֆի և Սեւաստափոլի մէջ այժմ նաւարաններ կան ծովաւազակներն շինութեան և նորագութեան համար, և մեծ քանակութեամբ նիւթեղէն պատրաստուած է վուլթով սկսելու համար քանի մը մարտանաւուց շինութիւնն այն պահուն իսկ յորում պիտի որոշուի թէ ո՞րն է այն ծովաւազակը նաւակներու ձեւն, որ պիտի ընտրուի : Պէտք է դիտել թէ, Կէրչի այժմ յոյժ ամբողջեալ է, և այս իրողութիւն, ի նկատաւնով նաև հաստատ տկանները, թոյլ չպիտի տայ դիւրաւ բռնաբարել Աղախտ անցքը վերա-

յիշեալ ծովաւազակներուն հետ չէ՝ միայն որմեր զրահաւորները պիտի կռուին Սեւ ծովու մէջ : Ռուսիա դեռ շատ աւելի ծովաւազակներ ունի Պաթումի մէջ, և միշտ կարելի է Յէվաստափոլ և Նիքոլայէֆի փոխադրել զանոնք, երկու ծովերու միջև հաստատուած երկաթուղոյն միջոցաւ :

Սեւ ծովու Ռուսական եղբերաց պաշտպանողական ամբողջութիւնը մեծապէս ընդարձակուած են վերջին ժամանակներու Կէրչի մէջ, Նեղ ջրանցին պաշտպանութեան համար, ինչպէս և Քրոնշթատի մէջ, բազմաթիւ ծովաւազակներ միջերուած են և ծովային զօրքերն շարունակ անոնց կիրառութեան կը վարժուին : Մէն մի նաւահանգիստ հաստատ տկաններու իւր կազմակերպեալ զօրութիւնն ունի : Մեծ քանակութեամբ նիւթ պատրաստուած և մէն մի նաւահանգիստի մէջ պահուած է առաջին հրամանին՝ անոնց մերձեցումն խախտելու համար : Ականները բարձրութիւն պատրաստուած եւ մինչև իսկ լըցուած են : Պարանները կտրուած են ուղուած երկայնութեամբ, և ընելու ուրիշ բան չէ մնացած, եթէ ոչ ականներուն խանձը դնել, որ վերջին պահուն ընելը գործողութիւն մ'է :

Բոլոր ականներն և իրենց կաշնութիւնն թուագրեալ են, և անոնց ազդուութիւնն ապահովելու համար, ծովաւազակներ զօրքերն շարունակ զանոնք դնելու և բաւանալ կը վարժուին : Ռուսաց սիրելի ականն է Հէրձ ծովաւազակ անուամբ ճանչուած երկքորակնաւոր ականն Օս Թուրք-Ռուսական վերջին պատերազմին ժամանակ յաջողութեամբ գործածուեցաւ, և Ռուսք անոր վրայ մեծ վստահութիւն ունենալ կը թուին, փասն զի անկէ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ունին, և անոնցով կը կազմեն նաւահանգիստաց պաշտպանողական դրութեան զլիաւոր խտրիսը : Այս ծովաւազակները կրնան սակայն վերցուիլ առանց մեծ վտանգի, ինչպէս առաջուց ունեցաւ Օսմ. գործողութեան միջոցին ի Սուլինա :

Պաթում Թուրքաց ձեռքը մընայ, մինչև որ Պէրլինի վերահստողութիւնը թողուց զայն, և այս վերջնոց նաւերը պատերազմի ժամանակ, Կէրչի արեւելեան կողմն ապաւինելու որ և է նաւահանգիստ չունէին : Այժմ բերդը մը հաստատուած է Սեւ ծովու հարաւային արեւելեան անկիւնը, և թըշնամոյն մարտանաւերն այսպէս մէկ մէկ ամբողջութիւն պիտի աւնենան իրենց արշաւանաց երկու ծայրերը : Սակայն յաջողութեան ամեն հաւանականութեամբ կարելի է Պաթումն Ռուսաց ձեռքէն

առնիլ փորձ փորձել : Լաղերը մինչև յետին անհատն կ'ուպրտամբին, և թէ Ռուսական լուծէն ազատելու առիթը ներկայանայ իրենց, և այն ծովային ահաւոր պաշտպանութեան հակառակ, զոր Ռուսք պատրաստեցին, յորմէ հետէ այս բերդաքաղաքն իրենց ձեռքին կ'աւանդուի, և մեր նաւատորմն հաւանաբար իւր ներկայութիւնն զգայնել տալու կարող պիտի լինի : Թուրքերը մեղ դաշնակից ունենալով, կրնանք կաւկասիոյ մէջ այնպիսի գործողութիւն մը ձեռնարկել որ իսկոյն պիտի պարտաւորէ Ռուսներն Աֆղանստանէն քաշուելու և ընդունելու այն պայմանները, որք երկար տարիներու համար պիտի լուծեն արեւելեան խընդիրը :

Կը թուի թէ Անգլիոյ մէջ շատ տարածուած է սա կարծիքը թէ, Թուրքիոյ զինուորական զօրութիւնը կատարելապէս ջնջուած է վերջին Թուրք-Ռուսական պատերազմով, և թէ իրեն դաշնակից, շատ քիչ բան կ'արժէ : Մեծ սխալ մ'է այս Թուրքիա այնպիսի զինուորական կազմակերպութիւն մը ունի, որ թոյլ կուտայ իրեն ի զէն կոչել, միայն փոքր-Ասիոյ մէջ, 80,000էն մինչև 90,000 հոգի, ամենամեծ դիւրութեամբ, բաւական է որ պէտք եղած դրամը մատակարարուի : Վերջին պատերազմէն ի վեր վեհ Սուլթանն և իւր զինուորական խորհրդականք յարաժամ չանցին վերականգնել տէրութեան զինուորական զօրութիւնն, Ռուսիոյ յառաջիկայ յարձակման դէմ դնելու համար, Զինուորական ծառայութեան ժամանակը կարճացաւ կանոնաւոր զօրքերն աւելի շուտով պահեստից դասակարգէն անցունել տալու նպատակաւ : այսպէս պահեստի զօրաց դասերն այժմ աւելի հզօր են քան այն ժամանակ, յորում բեռքներն ի զէն կոչուեցան վերջին պատերազմին ատեն : Ամեն տարի իրենց զինուորական ծառայութիւնը լրացնող զօրաց թիւն հաւասարեցաւ ծովային զօրաց մէջէն առնուած նորոգ զինուորացիներուն, թէպէտ և մերթ ընդ մերթ հրաւեր կարողացած է խաւ բանակին Օսմանեան իշխանութիւնն անվտար պահելու համար Սարաիոյ մէջ, Հաղլու հարկէ միակ բառ մ'ընել գովելու համար Թուրք զինուորն, որոյ ընդդիմութեան զօրութիւնն և պատերազմական յատկութիւնները, վերջին պատերազմին ժամանակ, միաձայնութեամբ ճանչուեցան բարեկամաց և թշնամեաց կողմէ միանգամայն Մեղ հարկաւոր եղած բանն է դրամ և քանի մը ճարտար սպայներ տալ Թուրքաց, և Անգլիական զօրադուռը մը կազմել պատերազմի ժամանակ ազդուութիւն

տալու համար անոնց : Փոթին ալ կրնայ առնուիլ և կրնաք յառաջ խաղալ Տիլիսի վրայ (°), շարժում մ'որ հաւանաբար ընդհանուր ապրտամբութիւն մը յառաջ պիտի բերէ կաւկասիոյ մէջ :

Եթէ հիմակ Օսմ. նաւատորմը քննենք, զրահաւորներն, հակառակ այն անշուք դիտողութեանց, զորս վերջերս ըրինք աստ վերաբերմամբ իրենց իրական զօրութեան, այնքան յոռի պայմանաց մէջ չեն գտնուիր որքան Թուրք-Ռուսական պատերազմին վերջերս : Ատեն ատեն ինամով աւագան մտած են և թէպէտ մեքենայները քիչ խնամուած են, սակայն յոռի չեն կախարներն լաւ են մանաւանդ որ կրակ չէ վառուած անոնց տակ : Օսմ. ծովային զօրութեանց 'արդի Պետն' վսեմ : Հասան փաշա մեծ ազդուութիւն մը ցոյց տուաւ իւրեւ ծովային գործոց նախարար : Ամեն օր նաւաւոր ելմտացոյց մը միայն ունենալով իւր տրամադրութեան ներքեւ, կըցաւ յաջողի ի ծով իջնցնելու այն զրահաւորն, զոր իւր նախորդն իրեն թողած էր և քանի մը փայտակերտ թնդանօթակիրներ աւելցնելու այն նաւատորմին վրայ, որ կարմիր ծովու և Պարսկային ծոցին մէջ կը ծառայէ : Իւր նախաձեռնութեան կ'պարտինք նաև առաջին կարգի երկու ծովաւազակներն, ինչպէս նաև զրահաւորներու եղբրքէն Հուայթհէտի ծովաւազակներն արձակելու համար դանաձեւ խողովակաց դրնումը : Ծովաւազակ դպրոց մը հաստատուած է նաև Հասան փաշայի ձեռամբ : Թնդանօթակից և ծովային սպայից գործնական կրթութիւն մը կը տրուի հոն, կարճ խօսելով, Մէսոպոտիէ մարտանաւն հըզօրադոյն զրահաւոր մ'է, որ կարող է երեւիլ պատերազմի մեր առջին դիմելուն մէջ իսկ Սարըթէվիթ մարտանաւն յոյժ ահարկու զրահաւոր մ'է իւր արագութեամբ, իւր դիւրաշարժութեամբ և ամեն կողմ թնդանօթ արձակելու կարողութեամբ :

Մուգատէմի-Խայր և Ֆէթհի-Պալէտ մարտանաւերն երկու դեղեցիկ բեռներ են, որք կարող են ամեն կողմէ թնդանօթ արձակել և իրենց ձեւին պատճառաւ կրնան դործօն կրակ մ'ընել թշնամոյն դէմ, առանց իրենք թշնամոյն կրակին նշաւակ լինելու :

Յետոյ կուգան, կարեւորութեան կարգաւ, Մուլին-Չաֆէր և Ալի-Խալաֆ : Ասոնք երկու բեռներ են յոյժ դիւրաշարժ, որք իրենց փոքր ինչ թեթեւ սպառազինութեան պատճառաւ միայն վար կը մնան նախընթացներէն : Ֆրանսայի մէջ շինուած մարտանաւեր ալ կան, իճլալիէ, Նէմի-Շէվիթ և Ասարը-Շէվիթ, որք չեն կրնար մեծ

ժառանգութիւններ մատուցանել իր-
րեւ պատերազմիկ նաւ, բայց օգ-
տակար պիտի լինին պաշարումներ
դնելու համար: Նաւատորմին մը-
նացեալ մասը կը կազմեն Հըֆզի-
րահման անուն աշախատակաւոր մար-
տանաւն, որ նաւահանգիստ մը
պաշտպանելու յարմար է, և Օս-
մանիէ, Ալիդիէ, Մահմուտիէ եւ
Օրխանիէ անուն մեծ ճիւղերն:
Այս վերջինները թուրքիոյ առաջին
անգամ դնածներն են և այլ եւս
գրեթէ չեն կրնար մարտանաւ հա-
մարուիլ, իրենց կաթսայները լա-
ւագոյն պայմանի մը մէջ են: Ասոնք
կրնան սակայն ժամը 8-9 մղոն տեղ
երթալ և յոյժ օգտակար պիտի լի-
նին զօրաց փոխադրութեան հա-
մար, ինչպէս եղտն վերջին պատե-
րազմին ժամանակ:

Այս տեղեկութիւններով ուղեցի
ցոյց տալ թէ իրաց վիճակն ո՛րչափ
փոխուած է Սեւ ծովու մէջ, նա-
ւայն և զինուորական տեսակէ-
տով, այն վերջին վայրկեանէն ի
վեր յորում մեր նաւատորմն ի Սեւ
ծով մտնելու վրայ էր՝ թշնամական
դիտաւորութեամբ, վախճալու բան
մը չունինք հաստատ ականներէն
կամ Ռուսական ծովաւաճառիկներ-
րէն, զի մեր ալ մերիններն ունինք
մեր նաւերը պաշտպանելու համար,
և Ռուսական մարտանաւուց դարձի,
գոհարին չպիտի լինի մեզ փակել
զանոնք իրենց նաւահանգստաց
մէջ: Ոմանք կրնան վախճալ թէ
Ռուսական ազգային նաւատորմին
չըլիկ մարտանաւերն կրնան փնտ-
հասցնել մեր վաճառական շոգե-
նաւուց: Քիչ մը խորհրդածութիւն
սակայն կը բաւէ փարատել այս եր-
կիւղները: Այս նաւերը նախ սո-
վորական վաճառական շոգենաւեր
են, և մեր յատուկ վաճառա-
կան նաւերն կարող են դիմադրել
անոնց, երբ իրարու հանդիպին,
թէպէտ կը կարծեմ թէ Ռուսք
փոյժ պիտի տանին մեր չըլիկ մար-
տանաւուց հալածուէն խոյս տա-
լու համար: Անգլիոյ վաճառական
նաւերն յանցելուն յաղթած են
թշնամի մարտանաւուց, և քանի
մը թեթեւ նաւակներ ինչպէս նաեւ
մէկ երկու հատ աւելի նաւասար
կրնան մեր վաճառական շոգենա-
ւերն հաւասարեցնել Ռուսական
մարտանաւուց:

ԻՍԼԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

Ինչպէս ծանուցած էինք, երէկ
առաւօտ ժամ 1½-ին միջոցներն է-
օժէն իշխանը, կայսերական թիկնա-
պահ Ահմետ փաշա, Շուէտի դես-
պանն և իւր առաջին թարգմանը՝
Թոփհանէի նաւամատոյցէն իհսան
շոգենաւը նստելով՝ վոսփորի նե-
ղուցը գնացին Շուէտի թագաւորն
ու թագուհին դիմաւորելու հա-
մար:

Իզդէտտին շոգենաւն ժամ 5ին
Անատոլու Գալփագի առջեւ հասնե-
լով, խարիսխ նետեց և էօթէն իշ-
խանը նաւակով իզդէտտին շոգենա-
ւը գնաց: Իւր Օղոստափառ հայրն
մինչեւ շոգենաւին սանդուղն իջնե-
լով, ողջագուրեց իւր սիրասուն որ-
դին: Այս միջոցիս կայսերական
թիկնապահապետ Նուսրէթ փաշա
յատուկ շոգենաւակաւ մը Պօլիս
դառնալով, վեհ. Սուլթանին աւե-
տեց Շուէտի թագաւորին և թա-
գուհւոյն ժամանումը: Իզդէտտին
շոգենաւը Գալփագի առջեւ բաւա-
կան ժամանակ կանգ առնել յետոյ,
յամրաբար շարունակեց իւր ճան-
քան և ժամ 8ին միջոցներն հասաւ

Տորմա-Պահճէի կայսերական պա-
լատան առջեւ և անդ խարսխեց:
Յայնժամ Օսմ. պահակ շոգենաւն,
ըստ սովորութեան 2½ թնդանո-
թով ողջուցեց կայսերական հիւրե-
րու դալուստն: Բոլոր դեսպանա-
տանց պահակ շոգենաւերն երկնե-
րանդ դրօշակներով զարդարուած
էին:

Անմիջապէս արտաքին գործոց
նախարար Վսեմ Ասիմ փաշա և ա-
րարդապետ Միւնիր փաշա՝ կայ-
սերական Թէշրիֆիէ շոգենաւակով
իզդէտտին շոգենաւն երթալով,
բարի դալուստ մաղթեցին յանուն
վեհ. Սուլթանին, և թագաւորն ու
թագուհին իրենց շոգենաւն ըն-
դունելով, Տորմա-Պահճէի պալա-
տան քարափը բերին, ուր վեհ.
Սուլթանն անձամբ ընդունեց զա-
նոնք, թագուհին, վեհ. Սուլթա-
նին հետ ողջոյններ փոխանակելէ
յետոյ, առանց կանգ առնուլ,
էօթէն իշխանին հետ Շուէտական
դեսպանատունը գնաց պալատա-
կան քառածի կառօք, և իւր հիւ-
ւանդ որդին ողջագուրեց: Իսկ Օս-
քար թագաւորը նաւամատոյցին
վրայ վեհ. Սուլթանին հետ տե-
սակցելէ յետոյ, Տորմա-Պահճէի
պալատն երթալով, անդ ևս տե-
սակցեցաւ վեհ. Սուլթանին հետ,
և քիչ մը հանգիստ առնելէ յետոյ,
Մեծ-Եպարքոս Բարձր Սայիտ փա-
շայի և Շուէտական դեսպանին
հետ պալատական քառածի չքեղ
կառքով մը դեսպանատուն գնաց:
Մեծ-Եպարքոսն անդ կէս ժամ մը
նալէ յետոյ վերադարձաւ:

Ժամ 10½-ին միջոցները, ար-
տաքին գործոց նախարար Վսեմ
Ասիմ փաշա, արարդապետ Միւնիր
փաշա, Վսեմ. Մալլոյէնի փաշա և
Ստոքհոլմի Օսմ. դեսպան Գարաճա
փաշա դեսպանատուն երթալով,
այցելութիւն տուին թագաւորին և
թագուհւոյն, որք գիշերն իրենց
որդւոց հետ դեսպանատան մէջ
անցուցին:

— Վեհ. Սուլթանին կողմէ Գեր-
մանիոյ գահաժառանգ իշխանին և
նախարարապետ Պիսմարք իշխանին
ընծայեալ բարձր պատուանշանաց
յանձնման նկատմամբ, Պէրլինէն
ստացուած տեղեկութեանց նայե-
լով, Օսմ. դեսպան Սայիտ փաշա՝
պատուանշանները տանող Ալի Ռիզա
փաշայի և դեսպանատան խորհրդա-
կան Վսեմ. Օհան Էֆենտիի հետ՝
ապրիլ 1-ին գահաժառանգ իշխա-
նին պալատն երթալով, պատուա-
նշանը Ալի-Ռիզա փաշայի ձեռքէն
առելու և գահաժառանգ իշխանին
յանձնելու է յանուն վեհ. Սուլթա-
նին:

Յաջորդ օրն ալ Պիսմարք իշխա-
նին ապարանն երթալով, սովորա-
կան արարողութեամբ մատուցե-
րն իմթիպել պատուանշանն Պիս-
մարք իշխանը պատուասիրական
ընդունելութիւն մ'ըրբեր և յանձ-
նարարեր է իւր շնորհակալքն ու
ղբացած դուռնութիւնն յայտնել առ
վեհ. Սուլթանն:

— Շուէտի Օպար թագաւորն՝
իւր էօթէն որդւոյն հետ՝ այս ա-
ռաւօտ պալատական երկձի կա-
ռօք, Այա-Սոֆիա մզկիթն երթա-
լով, աչքէ անցուց և ապա Սպա-
րապետութեան Գուռը գնաց: Ն.
վեհ. Սուլթանին միջոցէն ալ
հանդիպաւ պիտի լինի Սէլամը-
գի արարողութեան, որ այս առ-
թիւ արտասովոր շքով պիտի կա-
տարուի:

— Թէրճէմանը Հագիդաթ լրա-
գիրը կը ծանուցանէ թէ, վեհ.
Սուլթանն հանգստեան թոշակ կա-
պեր է Տատեան Առաքել պէյի:

— Նոյն լրագիրը կը ծանուցանէ

նաեւ թէ, Օտուն-Գափուի ատաղ-
ձավաճառաց քով բանող սղոյիչք
իրենց օրականներն աւելցնել տա-
լու նպատակաւ՝ միախորհուրդ
գործադուլ ըրեր են: Ոստիկանու-
թիւնն զայս իմանալով, պարագը-
լուներն ու թելադրիչներն ձեր-
բակալեր է:

— Նախընթաց գիշեր ֆէնէրի
մէջ, ոստիկանի զգեստով երեք
չարագործք երկու պատուաւոր
յոյնի վրայ յարձակելով, կողոպ-
տեր են:

— Նէղոլոս լրագիրը կը ծանու-
ցանէ թէ, արքունի նաւարանն ի
մօտոյ առաջին կարգի երկու զրա-
հաւորաց շինութեան պիտի ձեռ-
նարկէ:

— Առեւտրական և երկրագոր-
ծական նախարարութեան ինդրա-
նօք, պատերազմական գործոց նա-
խարարութիւնն Օսմ. բանակէն բա-
նի մը անասնաբոյժներ դրաւ յիշ-
եալ նախարարութեան տրամա-
դրութեան ներքեւ, որ Էնկիւրի,
Պուսա և Դարէսի զրկեց զանոնք:

— Երկաթուղեաց միացման գի-
ծերուն շինութիւնն ստանձնող երկ-
րաշաղիբ գծին քննութիւնն յառաջ
տարեր են մինչև ի սահմանադրուին
Սերպիլոյ, կը հաւաստեն թէ նախ-
նական աշխատութիւնք յոյժ յա-
ռաջացած են և շինութիւնք յա-
ռաջիկայ յունիսի մէջ պիտի սկսին:
Ձեռնարկուք յանձն առած են գի-
ծերն յանձնել 1886ի սեպտեմբե-
րէն առաջ:

— Մայրաքաղաքիս զանազան
ակմբոց մէջ զրոյց կայ թէ, կ'ընէ
Մօնիթէօր, օտար տէրութեանց
քով գտնուող Օսմ. դեսպանաց մէջ
փոփոխութիւնք պիտի լինին ի մօ-
տոյ: Այսպէս, Հասան ֆէհմի փա-
շա Պէրլինի դեսպան պիտի անուա-
նի եղեր փոխանակ Սայիտ փաշայի,
որ դեսպանական պաշտօնով Լոնտ-
րա պիտի երթայ: Իսկ Միւնիր փա-
շա հանգստեան վիճակի մէջ
պիտի դուրս, և Ռիւսթէմ փաշա
Հոսմ. պիտի երթայ ևն ևն:

Թարիգ անարգական լեղուաւ
մը կը հերքէ Մօնիթէօրի այս լուրն,
որոյ ստուգութեան վրայ սակայն
Մօնիթէօր չէր պնդած:

— Բնիկ Ռոտոսթոյի Հայ վիրա-
բոյժ մը Զատիկն երրորդ գիշերը
Գուռ-Գափու իւր տան մէջ ինքզինք
թունաւորելով մեռաւ:

— Կը ծանուցուի թէ, Հելլենա-
կան կառավարութիւնը խնդրեր է
ներկայացուցիչ մը ունենալ այն
միջադէպին յանձնաժողովոյ մէջ,
որ Սուէիշի ջրանցին նաւարկու-
թեան խնդիրը լուծելու պաշտօն
ունի: Թէպէտ Յունաստանի սոյն
խնդրանքը նպաստաւոր ընդունե-
լով թիւն գտեր է ի փարիզ, սակայն
Լոնտրայի մէջ ընդգիծութեան
հանդիպեր է: Անգլ. կառավարու-
թիւնը կը պնդէ թէ, Յունաստան
Սուէիշի ջրանցէն անդին որ և է
ստացուածք չունենալով և Եգիպ-
տոսի հետ ալ քիչ յարաբերութիւն
ունենալով, բնաւ իրաւունք չկրնար
ունենալ պատուիրակ զրկելու միջ-
ադէպին յանձնաժողովոյ: Իսկ
Յունաստան ոյժ կուտայ իւր խնդ-
րանաց, առարկելով թէ Եգիպտոս
բնակեալ յոյներն առաւել բաղմա-
թիւ են քան ուրիշ որ և է տէրու-
թեան մը հպատակները:

— Փարիզէն դուրս ժամանաւոր
նամակներ կը ծանուցանեն թէ,
մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դես-
պան տը Նօայլ մարքիզն որոշեր է
մայրաքաղաքս վերադառնալ յա-
ռաջիկայ չաբթու մէջ:

— Թէպէտ զրոյց եղած էր թէ
Օսմ. կայսերական թանգարանին
տնօրէն Համտի պէյ Թէհրանի Օսմ.

դեսպան նշանակուած է, սակայն
կը հաւաստեն թէ, Համտի պէյ
չէ ուզած ընդունիլ այս նոր պաշ-
տօնը, նախամեծար համարելով իւր
արդի պաշտօնը:

— Պարսկաստանի Համասան
գաւառին մէջ ծագած համաճարակ
հիւանդութիւնն ուսումնասիրելու
համար, առողջապահական խորհր-
դոյ կողմէ անդ իրկուող Տոքթ.
Եպպրինովսքիլի մէկ տեղեկագիրը
կը ծանուցանէ թէ, իւր անդ ժա-
մանումէն ի վեր, Համասանի եւ
չըջակայ գիւղօրէից մէջ ժամատախ-
տի կամ ուրիշ համաճարակ հիւան-
դութեան մը որ և է դէպք չէ տե-
սած: Բժշկին ժամանումէն երկու
ամիս առաջ, համաճարակ հիւան-
դութիւն մը կայ եղեր, բայց այ-
ժմ հետքը չէ մնացած: Սակայն
և այնպէս առողջապահական խոր-
հուրդն հեռագրեց Տոքթ. Եպպրի-
ովսքիլի, որպէս զի անդ մնալով,
շարունակէ իւր խուզարկութիւն-
ները:

— Կը յիշուի թէ Գերմանացի մը
Եգիպտական կառավարութեան
բաղմաթիւ թնդանօթ գնելով, Ձի-
նաստան զրկել ուզած էր, սակայն
Ֆրանսական կառավարութիւնն ար-
գելք եղած էր: Եգիպտական Գու-
րիէ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ
Գերմանացին այժմ Եգիպտական
կառավարութեան և միլիտն ֆրանք
կը պահանջէ եղեր իրբեւ չափ, զոր
պիտի ընէր թնդանօթներուն վա-
ճառումէն, եթէ սակարկութիւնը
չբեկանուէր:

— Նախընթաց գիշեր Փաշա-Լի-
մանիլի մէջ այրող ծովեղերայ ե-
րեք ապարաններէն մին Ատէմ պէ-
յինն էր, որոյ պարտիզին մէջ, որ-
պէս կը յիշուի, ուժանակով լի
փամփուշտ մը նետուած էր անց-
եալներն: Սոյն հրդեհին ծագման
պատճառներուն վրայ այլ ընդ այ-
լոց զրոյցներ կը պտտին:

— Նաբոլէօն Ժէրմ իշխանին կրտսեր
որդին՝ Լուի-Նաբոլէօն իշխան՝ յառա-
ջիկայ երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս
կ'ապստի Պէրլութէն:

ԱՋԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

Մեծաւ գոհութեամբ կը ծա-
նուցանեմք թէ, Օգոստ. Սուլթանն
25 յիւնիսի և Հաճընի դժբաղդ հըր-
կիւղելոց 1,200 ական ոսկի շնորհելէ
շատ, Մարաշի հրկիւղելոց եւս
2,000 ոսկի նպաստ շնորհեր է:

Ն. Կ. վեհ. Սուլթանութիւնը միան-
գամայն հրաման ըրեր է որ կուսա-
կալութիւնք 200ական ոսկի հաւա-
քելով, փութացնեն հրկիւղելոց և ի-
րուսողէմի մէջ 400 ոսկի հաւաք-
ուելու անյապաղ Մարաշ զը-
կուեր է:

Վեհ. Սուլթանին սոյն շնորհ
ազգովին արժանի է խորին երախ-
տագիւտութեան:

—

Այս առաւօտ ժամ 3½-ին մի-
ջոցները, Յունաց Պատր. ֆոխանորդն
Էնկիւրիի Մէտրապոլտին, քահա-
նայի մ'և երկու աշխարհականաց
հետ՝ աղագային Պատրիարքարան գա-
լով, Ջատիկական տօնը շնորհաւո-
րեց Պատր. Տեղապահ Հօր, որ Ե-
րալի ընդունելութիւն մ'ըրաւ ա-
նոնց Պատրիարքարանի մեծ դահ-
լին մէջ:

Յունաց Պատր. ֆոխանորդը մեկ-
նելու պահուն, Մայր եկեղեցի իջ-
նելով, սեղան եղաւ և աղօթեց:

—

Վիճակաւ դադարեալ և պա-
կասեալ երեսփոխանաց տեղ նոր

ընտրութիւններ կատարելու համար, Պատրիարքական Տեղապահ Հայրն հրահանգ զրկած է մայրաքաղաքիս թաղական խորհրդոց:

Հայաստանեայց եկեղեցւոյ դաւանութիւնն ընդունող Սուլթանական Հրէայ կիսն՝ երեկ Հրէից Խախտատունը տարուելով, անդ Բաբունապետին առջեւ համարձակ յայտարարեք է թէ, ինք Հայ-քրիստոնէայ լինել կուզէ, եւ հակառակ Բաբունապետին ջերմագին յորդորանաց, անդրդուելի մնացեք է իւր որոշման վրայ:

Գրեթէ և իմաստասեր Երբոսի ապրիլ ամսաթիւն հրատարակեցաւ: Բովանդակութիւն. — Դրամատուն ժողովրդային. — Դերերմանք. — Գնչուն. — Պատմութիւն Երբայեցւոց. — Երկամացոյց:

Վսեմ. Ատենապետ Էֆէնտի Ազգային ժողովոյ.

Ձեր վերջին հրահանգն առի, բայց ինչպէս յայտնած էի մարտ 22ի նստին ներկայ չգտնուելուս պատճառն եւ իմ կարծիքներս այսօր ալ չեմ կարող գալ միեւնոյն պատճառաւ, այլ իմ կարծիքներս նոյնութեամբ կը կրկնեմ:

Կը ցաւիմ որ Ատենապետաց դիւանն՝ որոյ ես ալ անդամ ամ, բաւական իւր վերայ խօսեցնել տուաւ եւ կուտայ՝ ընդհանուր ժողովոյ իրեն տուած պաշտօնէն դուրս աւելորդ գործոց մէջ մտնելով:

Ազգային ժողովը քուէարկեց, ի հարկին՝ պատգամաւոր եւս Պօլսէն երթալ:

Ատենապետաց դիւանը՝ երկու քուէի դէմ վեց քուէով իւր վերջընթեր նստին մէջ Պօլսէն պատգամաւոր երթալը հարկ չսեպեց:

Սի թղթատար, և ին. և ին. անուանը ներքեւ պաշտօնաւոր յատկացընելու համար Ազգ. ժողովէն արտօնեալ չէր: Ես Տ. Մկրեան Հօր անձին համար ըսելիք մը չունիմ, այլ՝ այդպիսի պաշտօն մը Ատենապետաց դիւանն ինքնին ստեղծելու հեղինակութիւն չունէր: Թէեւ Մկրեան Տ. Հայրը՝ պաշտօնատա-

րութեան մը թեկնածու ալ չլինէր, բայց ծանօթ խնդրոյն պատճառաւ Ս. Էջմիածին երթալու ի հարկէ կը բաղձար, որովհետեւ մասամբ մը իւր բարեբար սրբադանին կաթողիկոսանալուն նպատակով կ'ըլլար:

Գալով այսօրուան նստի հրաւիրագրին մէջ գրուած՝ «ի Ս. Էջմիածին ուղղելի նամակին խմբագրութեանը» Այդ խմբագրութեան վերայ խորհրդածութեան հարկ չկայ, քանի որ անցեալ տարուանին յարեւմտեան պիտի ըլլայ մեր գործերը, զրկուելիք նամակին խմբագրութիւնն ալ միեւնոյն լինիլ պէտք է, եւ ոչ աւելի բաւ մը:

Ընդունեցէ՛ք այս առթիւ յարգանքներս:

Բ. Ատենապետ Ազգ. ժողովոյ եւ Ատենապետ կալուածոց դիւանի Բ. Ղազարեան իւսկիւտար, 27 մարտ 83

Ընդ հռչակուածութեամբ

ՎՍԵՄ. ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆԻ Ն ՈՒ Ա. Գ. Ա. ՀԱՆԻ Ե. Ս.

Ս. Սահակեան Սանուց ընկերութեան ի նպաստ երկու շաբաթանոց Ստեփանի սրահի Ն. Վարդուհեան վարժարանի

Յ'7/19 ապրիլ 1885, կիրակի ցերեկ ի ժամ 6 1/2

Մուտք. — Ա. կարգ՝ կէս Օսմասկի. — Բ. կարգ՝ մէկ մէծիտ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Ընտիր նուագախումբ՝ ընդ տնօրինութեամբ Պ. Յ. Ճիւղաւորայի եւ աշակցութեամբ Ա. Մէրճանի:

Մասն Ա.

1. Մարջ Համիտիէ Նեփֆաշ
2. Սէնֆօնի «Նօրմա» Պէլլէն
3. Բօբուրի «Պատուսթ» Կոնո
4. Բօբուրի «Թրափաթաթ» Վէրո

Մասն Բ.

1. Մարջ իգպալիէ Ա. Մէրճան
2. Սէնֆօնի «Մուլթա տի բօրթիլի» Օւրե
3. Բօբուրի «Ռիկօլթիթթ» Վէրո
4. Բօբուրի «Թրափաթաթ» Վէրո

Մասն Գ.

1. Սէնֆօնի «Նօթէ տէս թաթէ» Մուրե
2. Վալս Բօսինեոյ Բրաբր
3. Բօբուրի «Պարօ ին Մաս քէրա» Վէրո
4. Կալօք Ֆինալ

ՀԵՌԱԳԻՐ

Լոնտոն 4 ապրիլ

Այսօր նախարարաց խորհուրդն երկրպագական խնդրով եւ Ռուսիոյ տուած պատասխանով զբաղեցաւ: Լորտ Կրանվիլ՝ երկու ժամ նախարարաց խորհուրդն ներկայ գտնուելէ յետոյ՝ մեկնեցաւ եւ երկար տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Ռուսական դեսպանին հետ: Յետոյ նորէն նախարարաց ժողովն վերադարձաւ, որ կէս ժամու չափ եւս շարունակեց իւր նիստը: Ապա արտաքին գործոց նախարարը դարձեալ Ռուսական դեսպան Պ. Սթալին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ: Նախարարաց նիստէն յետոյ, Պ. Ռոսիլտ Պ. Կլատսթընի եւ Լորտ Կրանվիլի հետ տեսակցեցաւ երկրպագական միջադարձային նոր փոխառութեան վրայ: Պիլմ փայտ եւս Պ. Կլատսթընի եւ Լորտ Կրանվիլի հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ:

Փարիզ 3 ապրիլ
Հէրաթէն կը ծանուցանեն թէ Եւլի Եոսուֆ Բէմալի մեռած է: Այս Եւլի շատ ժամանակէ ի վեր իբրեւ սուրբ եւ իբրեւ Հէրաթի պաշտպան կը յարգուէր: Կատարի թշնամի էր Ռուսաց եւ ժողովուրդը կը հաւատայ թէ՛ մարդարէն զայն երկինք կանչած է, որպէս զի Ռուսաց կողմանէ Հէրաթի գրաւման ակնատեսն չլինի:

Փարիզ 8 ապրիլ
Երեսփ. ժողովոյ Դեր-Նախագահ Պ. Ֆլորէ Ա. նախագահ անուանեցաւ փոխանակ Պ. Պրիստին: Երեսփ. ժողովն ու Երեսփոխորդ թոնքինի եւ Չինաստանի համար խնդրուած 150 միլիոնի ամբողջացուցիչ վարկերը քուէարկեցին: Երկու ժողովներն ալ միմեկին մայիս 4 յետաձգեցին իրենց նիստերը:

Լոնտոն 9 մարտ
Երեսփ. ժողովոյ այս իրիկուան նստին մէջ, Պ. Կլատսթըն՝ Ռուսական եւ Աֆղանեան յառաջապահաց միջեւ պատահած կռուոյ մը վրայ հարցապնդման մ'ի պատասխանի հաստատեց թէ Ռուսաց յարձակումը գրգռուած չէր Աֆղանաց կողմէ դէմ ըստ երեւութիւն:

Պ. Կլատսթըն յարեց. «Այս նրկատմութիւն բացատրութիւն խնդրեցինք Բեդրապուրկէն, բայց այս հարցումն Ռուսիոյ կառավարութեան հասնելէ առաջ, Պ. տը կիրսարդէն երեկ հաստատ յոյս յայտնած էր Սըր Է. Թորընթընի թէ, այս դժբաղդ միջադէպն չպիտի արգելու Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ բանակցութեանց շարունակումը»:

Տըպլին 9 ապրիլ
Հանդէսները կը շարունակեն ի պատիւ Կալէսի իշխանին: (Հեռագրական սխալ մը երեկ ծանուցած էր թէ Կալէսի իշխանը Պէրլին հասած էր փոխանակ Տըպլինի):

Փարիզ 9 ապրիլ
Չինաստան հաւանութիւն տըլաւ հաշտութեան նախնական պայմանաց:

Լոնտոն 9 ապրիլ
Երեսփ. ժողովոյ մէջ Պ. Կլատսթընի տուած բացատրութիւններէն կ'երեւի թէ Ռուսական զօրքերը Բէնճէն գրաւելէ յետոյ, իրենց առջի դիրքերը վերադարձեր են: Աֆղանք ազդու ընդդիմութիւն մ'ըրբեր են, բայց մեծ կողմունքներ կրելով յաղթուեր են: Անգլ. սպայք չեն մասնակցած կռուոյն: Անգլ. կառավարութեան ըստացած տեղեկագիրը կը հերքէ Ռուսաց այն առարկութիւնը թէ, գրգռուած տեղի ունեցած է Աֆղանաց կողմէ: Չարն ինք իսկ իւր ցաւն յայտնել տուեր է Անգլ. դեսպանին:

(Մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Աֆղանք 800 մարդ եւ 4 թնդանօթ կորուսեր են ծանուցեալ կռուոյն մէջ):

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թարգմանի ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ԻԻԹԻՃԵԱՆ

Հրատարակիչը

Նշեմ Կ. Պէրդերեան Ս. Տեփէնի

Սոյն գործին Բ. հատորն եւս, որ կը պարունակէ 72 մեծ եւ փոքր պատկեր, ամբողջացած ըլլալով, սկսած է երրորդ հատորի հրատարակութեան: Առաջին եւ երկրորդ հատորները թղթակցովին գինն է՝ իւրաքանչիւրին 30 դր:

Երրորդ հատորի բաժանորդագրութեան գինն է 25 դր:

16 երեսէ բաղկացեալ մէկ մի թերթ 50 փարա:

Գաւառաց համար թղթատարութեան ծախքն միատեղ հաշուելով մէկ մի հատորի գինն է 30 դր:

Գաւառներէ բաժանորդ գրուիլ փափաքող պարտին բաժնեգինն ԿԱՆԻՍԻԿ յղել, Օսմանեաց թղթատարի նամակադրովով, «Բուրաստան Մանկանց» հանդիսի խմբագրատունը հետեւեալ հասցէի:

Նշեմ Կ. Պէրդերեան
Կ. Պօլսի Իսկի Զապրիէ ճատտէսի թիւ 63

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

ՅԵՐԵՒԱՆԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐԱՅ

81. Յոյն՝ այն փրկարար կաթիլն է՝ զոր Աստուած դրած է կենաց բաժակին մէջ նորա դառնութիւնն աւերելու համար:

82. Փախիկարտութիւնն առաքելնութեան ծաղիկն է:

83. Յաջողութեան մէջ գոռոզ եւ զոլը՝ տկար կը լինի ձախորդութեան մէջ:

84. Հասուն խորհրդածութիւնը անվրէպ երաշխիք են բարեյաջողութեան:

85. Արդարութիւնը մեծաց ապաւէնն է, փոքունց ապաստանը, բարեաց սէրը, չարաց արհաւիրը, մեծատանց դաւիժարն եւ սղջատաց օգնութիւնն:

86. Անհատի մը դէմ եղած մի անիրաւութիւն սպառնալիք մ'է ընդդէմ ամենուն:

87. Նուրբ եւ փափուկ ճաշակը նոյն բանն է մտաց համար, ինչ որ շնորհք մարմնոյն:

88. Զրպարտութիւնը նախանձուտներու պէնքն է:

89. Զարտարութիւնը բաղդին աջ բաղդին է, իսկ տնտեսագիտութիւնը՝ ձախը:

— 40 —

— Ինչ բանէ մեռած է:

— Աղիկից բնաւ տեղեկութիւն չունիմ:

— Լաւ, շատ չանցած պիտի ստուգեմ: Գնացէք . . . եւ թիչ ատենէն կը տեսնուինք:

Գաղտնիքը կը պարզուէր:

Բժիշկը գիտութեան եռանդուն ոիրահարներէն մին էր, որ ատեն ատեն հիւանդանոցէն կամ Պրէզիտի թիարանէն դիակներ կը գնէր, եւ անոնց վրայ անդամազննական ուսումնասիրութիւններ կ'ընէր:

Երկար ժամանակ կար որ բժիշկն այս առեւտուրը կ'ընէր երկու դիակներէն իւրին հետ, եւ մինչեւ այն ատեն երբէք իշխանութիւնն իրազէի չէր եղած գերեզմանական բանաբարութեանց, որք այս առեւտուրոյն զարչելի հետեւանքն էին:

Սակայն Տօթթ. Ռօպէր այն սրահ մտած էր, ուր գրուած էր Տիտիէի գիտիլ . . . :

Կաճապարէր իրեն բերուած առարկայն ըննել. ուստի անմիջապէս սկսաւ մանրամասնորէն պննել արտաքին վիճակը:

Պատուեց պատանին, որով կիսովին պատատուած էր, եւ իւր առաջին նայուածքով ջանաց ճանչել թէ ինչ հիւանդութեամբ մեռած էր:

Հակառակ իւր ակնկալութեան, չկրցաւ անմիջապէս ճշդել հիւանդութեան ո՛չ սեռն եւ ո՛չ տեսակն. այս առաջին բացասական արդիւնքը գրգռեց զայն, եւ վերստին սկսաւ քննութիւնը:

Բայց ցորչալի կը յառաջանար, իւր զարմանքը կ'աւելնար, եւ վերջապէս ոտք ելաւ, բազմահոգ ճակտով եւ յօնքերը կարկամեալ:

— 37 —

Նիւնեբուրն թաւալման ձայնը լսեց, եւ այս բան զբաղեցուց զինքը:

Բայց թիչ վերջն, իրեն ընկերացող քահանայն դադարեցաւ մեռելոց աղօթքները սաղմոսերգելէ: Այլ եւս բնաւ արտաքին աղմուկ մը չլսեց եւ հասցաւ որ դաշտը կը գտնուէին:

Թիչ վերջը կառքը կեցաւ. գերեզմանատան դուռն հասած էին:

Այն ատեն դադարակիրներն եկան դադաղն առնելու, եւ ձեռքի վրայ քանի մը վայրկեան տարին զայն ու փոսին մէջ սահեցուցին:

Տիտիէ կարծեց թէ ամեն ինչ լմնցած էր, բայց այս պահուն եւս լսեց երկու դադաղակրաց միջեւ փոխանակուած քանի մը բառեր:

— Ըսէ՛, Կիյով՝, կ'ըսէր մին, արդեօք հիմա բժիշկը պիտի գտնե՞նք:

— Այո՛, հեռին չբնակիր, պատասխանեց միւսն:

— Այս բանը գործիդ կուգայ:

— Բեզի չափ:

— Եւ դարձեալ, երեք սկուտ վաստկիլը միշտ լաւ է:

Իւր դադաղակիրներն հեռացան:

Մի քանի րոպէ իրենց քայլերուն ձայնը ծանրապէս հնչեց գետնին վրայ. սպա ամեն ինչ գիշերուան միութեան մէջ թաղուեցաւ:

Տիտիէ գործը լմնցած էր:

Եթէ հրաշք մը չպատահէր, Տիտիէ նօթութեան մեռնելու դատարարուած էր այս դադաղին մէջ, զոր վայրկեանէ վայրկեան պիտի թաղէին երեք ոտնաչափ հողին տակ:

ՏՕԳԹԷՕՐ Ն. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

Մասնագետ հիւանդութեանց կա-
նանց և տղայոց

Կը գտնուի ամեն օր ժամը 7
էն մինչև 11 Պոլիս Եֆէնի-ճամբի մէջ
կայսերական նամակատան դիմա-
նոր Եօրքի դեղարանը, իսկ կիւց
բակէ օրերը կէս օրէն վերջը Բերա
Ասլան փողոց թիւ 1 խոր տունը :

ՄԱՆՈՒԷԼ Կ. ՄԻՍԽՈՐԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ

Ուղեւորութիւն ի Հայաստանի գաւառս

Սրբեւեռան Տաճկաստանի

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Սարէն և Չորէն, Հնէն և Նորէն
Պիտանի Գիտնոց

Մասն Երեւոյ

Կը գտնուի բոլոր գրաւորածաւաց
քով գին 10 դահեկան :

Դպրոցաց համար դեղէ կը լինի

ԱՐԲԱ ՔՕՆՍՍՈՒՆՈՒՆ

ՍԻՍՏԱՆԻ Լ. ՀԱԼԷՎԻԻ

Թարգմանեց Օրէր Ե. Օրէր
Կը ծախուի ամէն Հայ գրաւորածա-
ւաց քով ի գին 10 դր. Կը գրուածա-
ղին է Արամեան տպարանը :

ՀԱՅ ԹԷՑԱՎԱՃԱՌ

Թահալ Գրոց : Երեւոյ, Եֆէնի 70

Այս վաճառատունը որ մէկ տարիէ ա-
ւելի ժամանակէ հետէ իւր յաճախորդ-
ները գոհացնելու ջանք չէ խնայած,
կը ծանուցանէ թէ Չինաստանի և Ճա-
վայի բերքերէն այս անգամ զանազան
տեսակ (չայ) բերել տուած է յատկա-
պէս, և կը խնդրէ սիրելի ազգայիններէ,
մանաւանդ գաւառացի Հայ ճրօթի-
օնճիւններէ որպէս զի հաճին գէթ մի-
անգամ ի մօտոյ տեսնել իւր ապրանք-
ներն և յորձել թէ՛ տեսական լաւու-
թիւնը, և թէ՛ գիններու աժանութիւնը :

Ա. Զ. Դ.

Ստիբիլ Միլիտի Գեորգեան իւր
խանութը Մահմուտ Փաշայի գլուխ թիւ
269 Կիտաղքած եւ իւր պատուար-
ժան յաճախորդները գոհացնելու հա-
մար ամեն միջոց ի գործ դրած է :

Ամսական բաժանորդ կ'ընդունուի

ՍԵՒ ԵՍՎԵԱՐ

Ռուսական Աժտէրխանի անխորհրդ
լնտիք և թարմ

Վաճառելի մեծ ու փոքր քա-
նակութեամբ

Յաճախորդք պէտք է զիմեն առ
Թարմ Ե. Զարեան

Կ. Պոլիս Պաշտէ-գաբու թաշ
խան թիւ 62

Գին 40 դահեկան

ԳՐԱՎԱՃԱՌ-ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ
Յ. ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել ար-
գոյ հասարակութեան և բոլոր գը-
րաւորածաւաց թէ, միակ տւանդա-
կան լինելով Ռ. Յ. Պէրպէրեան է-
ֆէնտիլի բոլոր գործոց, գնել փա-
վաքոյներն կը հրաւիրուին գիմիլ
յիւրեանց վաճառատուն որ ի Պո-
լիս Պաշտէ-գաբու Համիտիյէ ճառ-
տէսի թիւ 34 :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆԻԹԻՒՆՔ

Մ. Պ. ԱՍԲԱՆԱՋԵԱՆ

ԳՐԱՎԱՃԱՌԻԹԻՒՆ

(Ն. Ե. Գրոց-Երեւոյ)

Մասն Ա. ՈՃ

Հատոր Ա.	40 դր
» Բ.	10 »
Բանալի	15 »

Գ. Վ. ՍՐՈՒՆԱՋԵԱՆ

ՀԱՄԱՌՎ-ՀՈՏՈՎ

Հայկական գաւառաց տեղագրու-
թիւնը, վիճակագրութիւնը, գեղջիկա-
կան երգեր և այլն պարունակող խիստ
հետաքրքրական և կարեւոր մի գործ,
որոյ գինն է 10 դրու :

Յ. Արամեան և Ընկ.

ՊԱՏԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐՈՒՄՍԱՆ

Հեղինակ

ՏՈՒԹ. Տ. Ս. ՓԵՇՏԻՄԱՆՆԱՆ

Բաղմահմուտ Տոբթորը մարդկա-
յին պատուաւանքն և ծաղկի հիւանդ
գութեան վրայ կը խօսի իւր այր
երկասիրութեան մէջ, որ մաքու-
թիւն իրաւ տպագրուած և բազ-
մաթիւ լուսանկար և փորագրեալ
պատկերներով զարդարուած է :
Այս գեղեցիկ մատենան, որոյ գին
նը 35 դրու է, կը վաճառուի Պո-
լիս, Գալիպոլիսի գրատունը, Ղա-
լաթի, Բալիք Կրօնի էֆէնտի
թիւթաւաճառանոցն, և Բերա, Լո-
րէնց և Բէյլ գրատունը :

ԿՈՒՆԵԼԹ-ԻԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖԵԱՆՍԵՐԵՆԷ Ի ԹՈՒՐԿԵՐԵՆ

Աշխատասիրոցը

Մէհմեթ Դեմիրճի և Մեհմեթ Ալթին

Պաշտօնային Հասարակաց կրթութեան
Գրադնութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գրեթի Պաշտօնային
Այս բառարանը, պարունակած ար-
ւեստական եւ գիտական բառերու ճո-
խութեամբ, բացատրութեանց յստա-
կութեամբ իւր տեսակին մէջ առաջինը
կը համարուի : Սոյն գործը ցարգ հր-
ատարակուած ֆրանսերէն-թուրքերէն
բառարանոց իրայ սա առաւելութիւնն
այ ունի որ թուրք տառերով տրուած
բացատրութիւններն լատին տառերով
եւս նշանակուած են անոր մէջ, մաս-
նաւորապէս ի դիւրութիւն օտարազգ-
եաց :

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ
մաքուր տպագրութեամբ տետր առ
տետր ի լայն կ'ընծայուի Արամեան տը-
պարանէն :

Առաջին հատորն որ երեսուն երկու
երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակ-
ներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր
հրատարակուելէ յետոյ կ'ազատուած կը
վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ :

Բ. հատորին 28 բոլոր տետրն եւս
հրատարակուած է և կը վաճառուի
ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն :

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատա-
րակուած լինելով բաժանորդագրու-
թիւնը փակուած է :

ՏԱՐԵՐԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵՁՈՒԻ

Երկրորդ Տպագրութիւն

Երկասիրեաց

Մէհմեթ Ալթին

Կը ծախուի ամեն Հայ գրաւորածա-
ւաց և ջրավաճառ Պոլսու և Յակոբ ա-
ղայներու քով ի գին 6 դրու :

ԵՍՎԵԱՐ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՐՈՒՄՍԱՆ

Մասն Բ.

Ի պէտս վարժարանաց

Աշխատասիրեաց Ե. Մաքսեան

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին
մէջ գրական խիստ նշանաւոր հաս-
տածներ և հրահանգիչ բարդա-
տութիւններ կան :

Կը ծախուի Յ. Դաւաթեան և Վ.
Մարգարեան գրատուններ և ուրիշ
գրաւաճառաց քով գին 8 դրու :

ԿԱՐԵԱՐ ԱՋԴ

ՅՕԳՈՒՏ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ

(ՀՍՏԻԿ Ն. ԼՄԻՐԱՆԵԱՆ)

Պատիւ ունի ծանուցանել
յարգոյ հասարակութեան թէ,
տարւոյս սկիզբէն նոր դեղարան
բացած է Կ. Պոլիս, Սուլթան
Մահմուտի դամբարանին ճիւղ-
գէմը, ուր դեղադիրներ կը պատ-
րաստուին ամենայն խնամով և
ճշգրտութեամբ, մանաւանդ դեղե-
րու թարմութեան և մաքրու-
թեան կողմէ ըստ ամենայնի դո-
հացուցիչ կերպիւ :

Կը գտնուին անդ նաեւ Գին-
քիւնայի ազիւն գինիներ, ընտիր
ֆրանսերէն, հանքային ջուրեր,
մաղի ներկեր, որք մեծապէս
կ'օգնեն նաեւ թերեւն անհե-
տացնելու, քաղցրական և անդ-
լիական ամեն տեսակ պատրաստ
դեղեր և լին. և լին.

ԴԻՆԵՐԻ ԽԻՍՏ ԱՃԱՆ

Յիշեալ դեղարանն յաճախող
երեւելի բժիշկներու ձեռք ձրի-
ապէս պիտի դարձնուին կարօտ
հիւանդները : Ամեն երկուշաբթի
ժամ 3 էն մինչեւ 5 հանրածանօթ
և հոշակաւոր ակնարոյժ Տոբթոր
մը ներկայ պիտի գտնուի աչքի
ամեն տեսակ հիւանդութիւնները
դարմանելու համար : Երեքշաբթի
օրերը ժամ 3 էն մինչեւ 5 ար-
քունի բժիշկական վարժարանի
ուսուցիչներէն մին ամեն տեսակ
հիւանդութեանց համար, չորեք-
շաբթի ու չորաթ օրերն ալ ժամ
4 էն մինչեւ 8 Տոբթոր ճոր-
ճիւտէս, մասնագէտ ջրային հիւ-
ւանդութեանց, և մասնաւորա-
պէս գիշտութեան հետեւանք եւ
յոյզ ախտից, նոյնպէս և ձրիաբար
պիտի դարմանէ իրեն դիմող կա-
րօտ հիւանդները :

Ա. Զ. Դ.

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի
նաեւ Պաշտէ-գաբու ջրավաճառ
Պոլսու և Յակոբ տպարաններ խա-
նութը :

Իւր վրայ եկած յուսահատութեան և վհա-
տութեան զանազան զգացողութեանց մէջ, Տի-
տիէ իւր ըմբռնման տարօրինակ սլոյժառու-
թիւնը սլոյժած էր, և ակամայ կը շարունակէր
մոտիկ ընել ու իմանալ :

Նախ երկու ժամեր անցան առանց զինք
ընթացող հանդարտութիւնը վրդովելու . յե-
տոյ՝ քարկերու ձայն մը գերեզմանատան կուէնի-
ներուն տակ դարձաւ սաճելով, եկաւ կանգ
առաւ իւր գերեզմանին եզրերը :

— Հոս է, ըստ ձայն մը, զոր կարծեց ձանչել :

— Երկայն գործ, պատասխանեց մի ուրիշ
ձայն :

Այն ատեն մարդոցմէ մին փոսն իջաւ, դա-
գաղը ծածկող հողը մէկ կողմ ըրաւ և սկսաւ
կախարիչը վերցնել :

Իւր անգլալուծեան մէջ, Տիտիէ այն ատեն
սարսուռ մը գգաց իւր անդամոց վրայ :

Արեւոյ գիշերուան սաստիկ ցոլորտն էր որ
կը սարսուռէր զինքն : Միթէ առաւել անտեսա-
նելոյն և անծանօթին երկիւղը չէր :

Եկող երկու մարդիկը ձանչած էր :

Ատնք երկու դադաղակիրներն էին :

Ինչ կ'ուզէին իրմէ :

Սակայն երկու մարդոցմէ մին վերջապէս կա-
վարիչը վերցուցած, և գիտին առած էր :

Այս դադաղակիրը կողովի մարդ մ'էր :

Տիտիէի անութեան տակ չուան մ'ան-
ցուց և անոր երկու ծայրերն իւր ընկերին նետեց :

Ի քթիմէլ ակն, մարմինը փոխն եզրն հան-

ուեցաւ . Կլյոմ իւր ուսն առաւ զայն և ձան-

բայ եղան :

ձանբան գրեթէ կէս ժամ տեւեց :

Վերջապէս, մեկուսացեալ տան մ'առջեւ
կեցան, որոյ դուռը քանիցս դադաղաբար դար-
կաւ Կլյոմ :

Պատուհան մը բացուեցաւ :

— Ի՞նչ է, հարցուց ձայն մը :

— Մեք ենք, պատասխանեց Կլյոմ :

— Պարտիզն փոքր դռնէն ներս մտէք . . .

Հիմա պիտի բանամ դայն :

Տանը բոլորովը դարձան . դիտել շաղկոյն
առաջ ներս մտաւ, և երկար նրբաշաղկ մը մէջ
քանի մը քայլ յառաջանալէ յետոյ, սուրբիւս
որա՞ մը մտաւ և դեռ կտրիւմ ծածկուած սե-
ղանի մը վրայ դրաւ իւր բեռը :

— Աւաթիկ առաւելայն, ըստ Կլյոմ :

— Եւ աւաթիկ ստակը, պատասխանեց տար-
օրինակ տան վարձակալը :

Այն ատեն քանի մը արծաթ դրամներու
ձայնը լսուեցաւ, և դադաղաբար շատ
չանցած՝ մեկնեցան, բազում ողջոյններ մատու-
ցանելէ յետոյ :

— Ուրիշ անգամ նորէն կը տեսնուինք, Պ. Ռո-
պէր, ըստ Կլյոմ՝ որ կը հեռանար . ասոր նը-
կատմամբ կարող էք հանդարտ լինել : Զեմ կար-
ծեք որ մէկն անոր անհետ լինելուն վրայ հոգ
ընէ :

— Ո՞վ է ուրեմն այս գիտիլ :

— Թիւսպարտի մը գիտին է :

Ա. Զ. Դ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Պայքը-բազար Թահմիզ փողոց թիւ 59

ճիշ, դիմ առ, դիմ աղբիւրին

Մ. Հ. ՏՕՐԱՄԵՃԵԱՆԻ ՎԱՃԱ-
ռատան մէջ կը գտնուին նպարե-
ղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ
ապրանքներ, որպիսիք են, խաչ-
վէ՛ սովորական, լաւ եւ ընտրա-
դոյն (Մարթինի, քա). շաքար,
թրեխիւթի, Մարտիկոյ և Հոյն-
տայի, այլեայլ տեսակ ըսքար-
մաշիկներէ զատ, Յրանաական
բուն Յուրիէ. Սիպիլի թարմիւր
Նարոլի և ճիւղիկայի մաքարոն ու
չէ-հրիւյէ . բրնձ՝ Մախսուսէ և Բի-
զոն առաջին կարգի . անուշեղե-
նի և խմորեղենի յատուկ լաւա-
դոյն աղիւրներ . Գանտիոյ եւ Այ-
վալըքի ընտիր աճառ . քօլա, ձէթ,
քարկաղ (կաղ), ի մի բան, սոյն
վաճառատան մէջ կը ծախուի իւր
ամեն տեսակներով լաւագոյն
այն պիտանի բաներու, որք ա-
ռեւտրական սոյն ճիւղին կը վե-
մարեան :

Գինները գոհացուցիչ են :

ԱՊՐԱՆԻ ԶԱՅ